

SMATSA Program modernizacije

Zemlja:	Srbija
Broj projekta:	49477
Poslovni sektor:	Vazdušni transport
Vrsta objave:	Državni sektor
Kategorija zaštite životne sredine:	B
Datum odobrenja projekta:	17. decembar 2017. godine
Status:	Projekat je u fazi otplate

**Datum objavljivanja projekta
na engleskom jeziku:**

Prema odeljku 1.4.2 (iii) Direktive o pristupu informacijama: „Za projekte koje je odobrilo rukovodstvo Banke, a za koje je Odbor direktora delegirao ovlašćenje za odobravanje, PSD će biti objavljen na početku relevantnog perioda za dostavljanje obaveštenja o nepostojanju primedbi članici Banke, u skladu sa članom 13 (iii) Sporazuma o osnivanju EBRD-a.”

Opis projekta

Obezbeđivanje osiguranog kredita u vrednosti do EUR 35 miliona kompaniji Kontrola letenja Srbije i Crne Gore SMATSA doo („**Klijent ili Preduzeće**“) za finansiranje komponenti programa modernizacije, uključujući nabavku i instalaciju sistema za upravljanje vazдушnim saobraćajem, prateće opreme i usluga, građevinske radove na izgradnji aneksa postojeće zgrade Centra kontrole letenja Beograd (ATCC), sa izgradnjom tornja za Aerodromsku kontrolu letenja Beograd (ATC) u Beogradu; i novog tornja za Aerodromsku kontrolu letenja Niš i Rezervnog Centra za ATCC Beograd u Nišu („**Projekat**“).

Ciljevi projekta

Podrška kompaniji SMATSA doo radi usklađivanja zahteva programa Jedinственог evropskog neba (SES), poboljšanja bezbednosti vazdušnog saobraćaja, pomoći pri ispunjavanju regulatornih zahteva, unapređenja kvaliteta usluga, zadovoljavanja potreba korisnika i stvaranja bolje radne sredine.

Uticaј na tranziciju

ETI: 60

Investicije u unapređenje sistema podrazumevaju povećanje kapaciteta, a SMATSA ima kapacitet da opsluži veći broj vazduhoplova po satu. To takođe znači da SMATSA može prihvatiti vazduhoplove u situacijama kada susedne službe kontrole letenja nisu u mogućnosti da prihvate saobraćaj, čime stiče poziciju „preferiranog partnera“, u skladu sa inicijativama na evropskom nivou koje imaju za cilj podsticanje klastera kako bi se smanjili troškovi i unapredilo poslovanje. Ove investicije će omogućiti SMATSA-i postizanje interoperabilnosti i kompatibilnosti sa susednim sistemima.

Informacije o klijentu

KONTROLA LETENJA SRBIJE I CRNE GORE SMATSA doo

Kontrola letenja Srbije i Crne Gore SMATSA doo Beograd je preduzeće osnovano 2003. godine kao društvo sa ograničenom odgovornošću za pružanje usluga u vazдушnom saobraćaju koje je preuzelo poslove Savezne uprave za kontrolu letenja kao dela Ministarstva saobraćaja. Preduzeće su osnovale dve države: Republika Srbija sa 92% udela i država Crna Gora sa 8%.

SMATSA je pružalac usluga upravljanja vazdušnim saobraćajem („ANSP“) odgovoran za: (i) pružanje usluga upravljanja vazdušnim saobraćajem („ATS“) u vazdušnom prostoru Srbije, Crne Gore i delegiranom delu vazdušnog prostora Bosne i Hercegovine („BiH“); kao i (ii) upravljanje protokom i kapacitetom vazdušnog saobraćaja („ATFCM“); (iii) upravljanje vazdušnim prostorom („ASM“), uključujući izradu procedura za letenje („PANS-OPS“); (iv) pružanje usluga komunikacije, navigacije i nadzora („CNS“); (v) pružanje aeronautičkih informacionih usluga („AIS“) i (vi) pružanje aeronautičkih meteoroloških usluga („MET“) u vazdušnom prostoru Srbije i Crne Gore.

Finansiranje EBRD

EUR 30.782.232,00

Ukupna vrednost projekta je procenjena na EUR 126.5 miliona i planirano je da EBRD obezbedi do EUR 35 miliona za prioritetnu fazu investicije. Investicija će biti realizovana tokom perioda od 5 godina od 2017. do 2021.

Ukupna vrednost projekta

EUR 122,282,232.00

Vrednost projekta je inicijalno procenjena na EUR 126,500,000.00

Socijalna kategorizacija i uticaj na životnu sredinu

Kategorija B (2014. ESP). Očekuje se da će rizik i uticaj na životnu i društvenu sredinu vezan za program modernizacije sistema upravljanja vazdušnim saobraćajem (ATM), kao i građevinske radove na postojećem Centru kontrole letenja kao i na novim tornjevima za aerodromske kontrole letenja biti lokalnog karaktera, i smatra se da će biti lako proceniti i ublažiti taj uticaj kroz dobre upravljačke procedure i odgovarajuće mere zaštite životne i društvene sredine. Modernizacija ATM sistema će takođe unaprediti bezbednosne standarde i poboljšati efikasnost što će dalje ublažiti negativni uticaj avio saobraćaja na životnu sredinu.

Procena uticaja na životnu sredinu i društvo („*Environmental and Social Due Diligence*“ – ESDD) je sprovedena uz pomoć internih resursa i uključila je reviziju odgovora na interni upitnik preduzeća na ovu temu. Takođe su pregledani različiti sertifikati vezani za delatnost preduzeća kako bi se utvrdila usklađenost sa relevantnim međunarodnim standardima i evropskim i nacionalnim zakonodavstvom. ESDD je sproveden u svim delatnostima kompanije kako u Srbiji tako i u Crnoj Gori. Glavna delatnost su usluge u vazdušnoj plovidbi, dok dodatne usluge koje kompanija pruža uključuju obuku za kontrolore letenja (ATCO), obuku CNS i MET osoblja, obuku pilota, kalibražu zemaljskih radionavigacionih uređaja i sistema, kao i usluge održavanja vazduhoplova.

Kroz ESDD je potvrđeno da preduzeće ima sertifikovan sistem upravljanja kvalitetom prema ISO 9001:2008 standardu i sistem upravljanja životnom sredinom prema ISO

14001:2015 standardu koji su poslednji put nezavisno verifikovani od strane SGS u maju 2017. godine. Takođe, preduzeće uspostavlja sistem za upravljanje rizicima prema ISO 31000:2015 standardu na nivou cele organizacije. Dalji planovi uključuju uspostavljanje i implementaciju društveno odgovornog poslovanja prema smernicama standarda ISO 26000:2010 što je identifikovano kao strateški poslovni cilj. Klijent je potvrdio da ima aktivne sisteme za procenu životnih i društvenih standarda i učinka za dobavljače i podizvođače, i da redovno sprovodi interne provere kako bi se pratile njihove performanse.

Planirano je da novi toranj Aerodromske kontrole letenja Niš i C-ATCC Beograd budu izgrađeni na državnom zemljištu, što znači da neće doći do raseljavanja ili ekonomskog izmeštanja stanovništva.

Preduzeće se odlikuje visokim stepenom regulative i radi u skladu sa pravilima EU i međunarodnim praksama. Predstavlja Srbiju i Crnu Goru u različitim međunarodnim institucijama kao što su Međunarodna organizacija za civilno vazduhoplovstvo (ICAO), Evropska konferencija za civilno vazduhoplovstvo (ECAC), Evropska organizacija za bezbednost vazdušne plovidbe (Eurocontrol) i takođe je član međunarodnih organizacija uključujući Međunarodno udruženje avio-prevoznika (IACA) i Međunarodno udruženje pružalaca usluga u vazdušnoj plovidbi (CANSO).

Klijent je izradio i implementirao Akcioni plan za životnu sredinu i društvo („*Environmental and Social Action Plan*“ – **ESAP**) za ovaj projekat koji je, između ostalog, uključio (1) dalji razvoj postojećeg sistema upravljanja zaštitom zdravlja i bezbednosti na radu, (2) procenu rizika bezbednosti u drumskom saobraćaju, (3) pribavljanje svih dozvola i saglasnosti u oblasti zaštite životne sredine za sve projekte i objekte u izgradnji. Godišnje izveštavanje o zaštiti životne sredine i društva je zadovoljavajuće, i nastaviće da se prati kako bi se osiguralo da je u skladu sa zahtevima Banke vezanim za očuvanje životne i društvene sredine.

Tehnička saradnja

n/a

Izveštaj o napretku projekta

Unapređenje TopSky-ATC sistema sprovedeno je putem dva ugovora sa dobavljačem Thales. Konačni iznosi ugovora bili su niži od prvobitno procenjenih, što je dovelo do otkazivanja 4,2 miliona evra iz ukupnog iznosa EBRD zajma. Projekat je u potpunosti realizovan 2022. godine, a sistemi su od tada u funkciji.

Doprinos (Additionality)

Doprinos Banke projektu se ogleda u: (i) finansiranju sa dugim periodom otplate koje nije dostupno iz komercijalnih izvora pod prihvatljivim uslovima; (ii) pomoći preduzeću da ublaži rizike tranzicije; (iii) pružanju najboljih međunarodnih standarda nabavke; i (iv) ekspertizi EBRD-a u usvajanju standarda rodne ravnopravnosti.

Kontakt informacije

Ivana Belanovic

ivana.belanovic@smatsa.rs <https://smatsa.rs>

Opšte informacije o tranziciji

Dodatne informacije o pristupu EBRD u oblasti merenja uticaja tranzicije mogu se naći [ovde](#).

Poslovne prilike

U vezi sa mogućnostima za poslovnu saradnju ili nabavkama, obratite se klijentu.

U vezi sa mogućnostima za poslovanje sa EBRD (koje se ne odnose na nabavku) kontaktirajte:

Tel: +44 20 7338 7168 Adresa elektronske pošte: projectenquiries@ebrd.com

U vezi sa projektima u državnom sektoru, posetite [EBRD nabavke](#):

Tel: +44 20 7338 6794

Adresa elektronske pošte: procurement@ebrd.com

Opšti upiti

Konkretni upiti se mogu uputiti korišćenjem [EBRD obrasca za upite](#).

Politika zaštite životne sredine i socijalna politika (eng. ESP)

U [ESP](#) i Uslovima za realizaciju (eng. PR) vezanim za nju utvrđeni su načini na koje EBRD sprovodi svoju opredeljenost za promovisanje „ekološki prihvatljivog i održivog razvoja“. ESP i PR sadrže konkretne odredbe kojima se od klijenata traži da poštuju važeće zahteve predviđene nacionalnim zakonima u oblasti javnog informisanja i javnih konsultacija, kao i da uspostave žalbeni mehanizam za primanje i omogućavanje rešavanja žalbi i pritužbi zainteresovanih strana, posebno u vezi sa ekološkim i socijalnim učinkom klijenta i projekta. Srazmerno prirodi i obimu rizika i uticaja projekta na životnu sredinu i socijalna pitanja, EBRD dodatno zahteva od svojih klijenata da po potrebi objavljuju informacije o rizicima i uticajima koji proističu iz projekata, ili da sprovedu konstruktivne konsultacije sa zainteresovanim stranama, razmotre njihove komentare i odgovore na njih.

Više informacija o praksi EBRD u ovoj oblasti dato je u [ESP](#).

Integritet i usklađenost sa propisima

Kancelarija Glavnog stručnjaka EBRD za kontrolu usklađenosti sa propisima (*eng. OCCO*) promoviše dobro upravljanje i osigurava da, u skladu sa najboljom međunarodnom praksom, sve aktivnosti Banke ispunjavaju najviše standarde

integriteta. Za sve klijente Banke sprovodi se detaljna analiza integriteta kako bi se osiguralo da projekti ne predstavljaju neprihvatljiv rizik po integritet ili reputaciju Banke. Banka smatra da je identifikovanje i rešavanje pitanja tokom faza ocenjivanja i odobravanja projekta najdelotvorniji način da se osigura integritet poslovanja Banke. OCCO ima ključnu ulogu u ovim naporima za zaštitu, a takođe pomaže u praćenju rizika po integritet projekata u periodu nakon ulaganja.

OCCO je takođe nadležna za ispitivanje navoda o prevari, korupciji i zloupotrebi službene dužnosti u projektima koje finansira EBRD. Svako, bilo unutar ili izvan Banke, ko sumnja da je došlo do prevare ili korupcije, treba da podnese pisanu prijavu glavnom stručnjaku za kontrolu usklađenosti sa propisima putem elektronske pošte na compliance@ebrd.com. OCCO će postupati po svim prijavljenim stvarima u cilju daljeg praćenja. Sve prijave, uključujući i one anonimne, će biti razmotrene. Prijave se mogu dostaviti na bilo kom jeziku Banke ili jeziku neke od zemalja u kojima Banka posluje. Dostavljene informacije moraju biti date u dobroj veri.

Politika pristupa informacijama (eng. AIP)

Ovom politikom se utvrđuje način na koji EBRD objavljuje informacije i sprovodi konsultacije sa zainteresovanim stranama Banke, kako bi podigla nivo poznavanja i razumevanja njenih strategija, politika i operacija, posle njenog stupanja na snagu 1. januara 2020. godine. Da biste saznali koje informacije su dostupne na veb sajtu EBRD posetite stranicu [Politika pristupa informacijama](#).

Konkretna zahteva za dobijanje informacija možete uputiti korišćenjem [EBRD obrasca za upite](#).

Nezavisni projektni mehanizam odgovornosti (eng. IPAM)

Ako naponi klijenta ili Banke za otklanjanje razloga za zabrinutost vezanih za životnu sredinu, socijalna pitanja ili objavljivanje podataka (npr. putem mehanizma koji je klijent uspostavio za rešavanje pritužbi na nivou projekta ili kroz direktnu saradnju sa rukovodstvom Banke) ostanu bez uspeha, pojedinci i organizacije mogu da pokušaju da otklone svoje razloge za zabrinutost preko mehanizma EBRD pod nazivom Nezavisni projektni mehanizam odgovornosti (IPAM).

IPAM nezavisno razmatra pitanja projekta za koja se veruje da su prouzrokovala (ili bi mogla da prouzrokuju) štetu. Svrha ovog mehanizma je: da podrži dijalog između zainteresovanih strana na projektu radi rešavanja pitanja vezanih za zaštitu životne sredine, socijalnih pitanja ili pitanja vezanih za javno objavljivanje podataka; da utvrdi da li je Banka poštovala svoju [Politiku zaštite životne sredine i socijalnu politiku](#) ili određene odredbe svoje [Politike pristupa informacijama](#) koje se odnose na konkretan projekat; i po potrebi, da rešava bilo koje postojeće nepoštovanje ovih politika, istovremeno sprečavajući buduće slučajeve neusklađenosti Banke sa propisima.

Posetite veb stranicu Nezavisnog projektnog mehanizma odgovornosti da biste se obavestili o tome kako podneti Zahtev za preispitivanje putem našeg [poverljivog elektronskog obrasca, poštom ili telefonom](#). IPAM vam stoji na raspolaganju za razgovor o razlozima za vašu zabrinutost i za odgovore na sva vaša pitanja u vezi sa podnošenjem zahteva ili postupanjem po zahtevima, koji su u skladu sa Politikom

odgovornosti za projekte i Smernicama. Identitet podnosilaca zahteva može da ostane poverljiv, na njihov zahtev.